Kunnan talouden tasapainottamisohjelma vuosille 2027 - 2030

KH 09.11.2026
289/02.00/2026

Tuusniemen kunnan käyttötalouden epätasapaino on vaatinut viimeisen viidentoista vuoden aikana talouden tasapainottamisohjelmien laatimisia kunnan talouden tasapainottamiseksi. Viimeisin ulkopuolisen asiantuntijatahon tuella laadittu talouden tasapainottamisohjelma oli laadittu Perlacon Oy:n tuella vuosille 2019 – 2022. Sitä on noudatettu soveltuvin osin myös vuonna 2023. Vuosille 2023 – 2026 kohdistuva talouden tasapainottamisohjelma on laadittu pitkälti edellisen tasapainottamissuunnitelman mukaisesti. Se on myös toteutunut veronkorotuksia lukuun ottamatta melko hyvin. Tästä huolimatta kunnan talouden epätasapaino on jatkunut. Tämä on luonut painetta ja tarvetta laatia kunnan talouden tasapainoottamisohjelmalle jatkoa. Uuden talouden tasapainottamisohjelman valmistelua on pohjustettu valtuustoseminaarilla.

Aikaisemmin kunnan käyttötalouden epätasapainon keskeisenä ongelmana on ollut talouden tasapainottamistoimenpiteistä huolimatta tapahtunut sote-kustannusten hallitsematon kasvu. Nykyisin keskeisen talouden haasteen muodostaa vahvasti negatiinen peruspalvelujen valtionosuus. Tämän kattaminen kuittaamalla syö käytännössä kokonaan kaikki muut valtionosuustilityksissä kunnalle tilitettävät erät ja lisäksi jopa osittain kunnalle maksettavaa kotikuntakorvausta. Kunnan talouden epätasapainon kehittymistä voi kuvata myös siten, että vuosien varrella kunnan talouden menopuolen ongelma on muuttunut vahvasti tulopuolen ongelmaksi. Tätä käsitystä tukevat myös tilastotiedot.

Ottaen huomioon jo aikaisemmin toteutetut pysyvät kunnan talouden menosopeutukset, sekä talouden epätasapainon suuruusluokan, ei kunnan taloutta voida saada tasapainoon pelkillä menosopeutuksilla. Tasapainotustyö vaatii myös vahvaa kunnan tulopohjan vahvistamista. Tässäkin on omat käytännön rajoitteensa, kuten jo valmiiksi korkea kunnan tuloveroprosentti.

Kunnan talouden tasapainottamisohjelmassa 2027 – 2030 on otettu huomioon kunnan toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutokset. Lähtökohtaisesti ohjelmassa olevien toimenpiteiden toteuttamisella on pysyviä positiivisia talousvaikutuksia. Tähän poikkeuksen muodostaa kunnan tarpeettoman, tuottamattoman omaisuuden myynti, kuten tyhjilleen jääneiden yksittäisten asunto-osakkeiden myynti, jossa kauppahinta on luonteeltaan kertaluonteista tuloa. Näihin myynteihin liittyy myös tasetappion riski. Ainakaan tässä vaiheessa ei ole perusteltua laajentaa kunnan omaisuuden myyntiä tuloa tuottaviin kohteisiin, kuten sähköyhtiön osakkeisiin tai kunnan talousmetsiin.

Kunnan talouden tasapainottamisohjelman 2027 – 2030 loppusumma on 1.227.000 euroa, josta kertaluonteisten erien osuus on 90.000 euroa. Kulloisistakin tasapainottamisohjelman toteutustoimista tehdään niiden toteutusvaiheessa asianmukaiset päätökset kunnan hallintosäännössä määrätyn toimivallan puitteissa. Tasapainottamisohjelmaa myös täydennetään ja päivitetään tarpeen mukaan. Mahdollisia kunnan omaisuuden myyntejä tavoitehintoineen ei ole tarkoituksenmukaista laittaa taulukkoon ennakkoon näkyville.

Valmistelija Kunnanjohtaja Timo Kiviluoma, puh. 0447209047

Kj:n päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää liitteenä olevan kunnan talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2027 – 2030 valtuustolle hyväksyttäväksi.

Päätös